

ברודצקי, זליג (1888-1954)

(Selig Brodetsky). מתמטיקאי ומנהיג ציוני. ב' נולד באוקראינה ובהיותו ילד היגרה משפחתו לבריטניה. הוא למד בקיימברידג' ובלייפציג. עם שובו לבריטניה היה למרצה למתמטיקה שימושית באוניברסיטת בריסטול, ומ-1924 עד 1949 היה פרופסור באוניברסיטת לידז (Leeds). ב' התמחה באווירונאוטיקה תיאורטית וחיבר ספרים פופולריים על מתמטיקה ומדעי הטבע. מצעירותו היה ב' ציוני פעיל. מ-1928 מילא תפקידים מרכזיים בהנהגת התנועה הציונית בבריטניה, ומאותה שנה עד להקמת המדינה היה ב' חבר הנהלת הסוכנות היהודית וראש המחלקה המדינית שלה בלונדון, וניהל את המאבק ב'ספר הלבן' של פאספילד ב-1930. עשר שנים, מ-1939 עד 1949, היה ב' נשיא ועד שליחי הקהילות, הראשון בתפקיד זה ממוצא מזרח אירופי, שלא השתייך לאריסטוקרטיה האנגלו-יהודית המסורתית. בחירתו נתאפשרה עקב התחזקות היסוד הציוני בוועד שליחי הקהילות, שגרם שינוי הרכבו וצביונו. בכהונתו עמדו בפני הוועד בעיות מכרעות: סיוע ליהודי אירופה הכבושה בתקופת המלחמה, סיוע לפליטים ניצולי הנאצים אחריה והמאבק בארץ-ישראל. כמנהיג יהודי בריטניה תקף ב' קשות את מדיניות ממשלת המנדט בארץ, מתוך הדגשת נאמנותם של יהודי בריטניה לכתר. בינואר 1946 העיד בפני הוועדה האנגלית-האמריקנית, שחקרה את בעיית ארץ-ישראל, גינה את מדיניות ה'ספר הלבן' ותבע לפתוח מיד את שערי הארץ לעקורים. בינואר 1949 נבחר ב' לנשיא האוניברסיטה העברית בתקופתה הקשה, לאחר גלותה מהר הצופים ובעת שהיה עליה להיות אוניברסיטה לאומית עם הקמת המדינה. אחרי שנתיים התפטר וחזר לבריטניה. עד מותו היה נשיא כבוד של הפדרציה הציונית בבריטניה. אחרי מותו (1960) פורסם ספרו האוטוביוגרפי *Memoirs: from Ghetto to Israel*.